

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ»**

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО І ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Білоус-Осінь Т.І., Біла-Тюріна Ю.З., Сандул Я.М.

ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ З ПУБЛІЧНИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ

Навчально-методичний посібник

Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня в
Національному університеті «Одеська юридична академія»

Автори:

Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».

Біла-Тюріна Юлія Зиновівна – кандидат юридичних наук, викладач Івано-Франківського юридичного коледжу Національного університету «Одеська юридична академія»

Сандул Яна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».

Рекомендовано до друку

Навчально-методичною радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 26 грудня 2019 року).

Рецензенти:

О.П. Рябченко – д.ю.н., професор, начальник кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки Університету державної фіскальної служби України

Н.М. Бакаянова – д.ю.н., завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»

Білоус-Осінь Т.І., Біла-Тюріна Ю.З., Сандул Я.М. Взаємодія органів поліції з публічними органами влади: *навчально-методичний посібник* (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). 2019. 56 с.

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни	4
Теми лекційних занять.....	6
Плани практичних занять.....	42
Завдання для самостійної роботи.....	44
Питання для підсумкового контролю	46
Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти	49
Шкала оцінювання	49
Перелік необхідної літератури	50
<i>Додаток 1. Тестові завдання.....</i>	<i>54</i>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції як важлива складова частина адміністративної діяльності Національної поліції України в цілому. У процесі її здійснення компетентними особами служб і підрозділів поліції реалізується визначений законодавством значний обсяг їх повноважень по боротьбі з адміністративними правопорушеннями, що виражається, зокрема, у виявленні адміністративних правопорушень, збиранні та перевірці доказів, оформленні необхідних процесуальних документів, розгляді підвідомчих справ та винесенню по ним відповідних постанов тощо.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Адміністративна юрисдикція поліції» полягає у формуванні серед здобувачів вищої освіти комплексного знання щодо предмету курсу, яке відповідає сучасним тенденціям розвитку публічного управління в Українській державі. Виходячи із мети вивчення навчальної дисципліни «Взаємодія органів поліції з публічними органами влади» та відповідно до вимог профілю освітньо-професійної програми, здобувачі вищої освіти повинні **вміти**: вирішувати задачі, надані до теми практичних занять, виконувати завдання із самостійної роботи; демонструвати розуміння та знання правових засад функціонування держави і основ законодавства України, системи забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, основні принципи її функціонування та взаємодії його складових; аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення; демонструвати розуміння процесу застосування поліцейських заходів та заходів адміністративного примусу для припинення кримінальних та адміністративних правопорушень; демонструвати розуміння процесів координації діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також взаємодії з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності; оцінювати та аналізувати конкретні правові ситуації та приймати обґрунтовані рішення; демонструвати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або освітньої діяльності.

Рівень вищої освіти	Форма навчання	Тип	Курс	Семестр	Обсяг кредитів/год
Другий (магістерський) рівень	денна	ДВВ	1	1	2/60

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид навантаження	год
Кількість кредитів/год	2/60
Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	24
лекційні заняття	10

практичні заняття	14
самостійна робота	30
Залік	+
Екзамен	-

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції

1. Поняття, основні завдання та принципи діяльності Національної поліції України.
2. Правове регулювання діяльності Національної поліції України.
3. Система органів поліції та їх повноваження.
4. Шляхи удосконалення законодавства з питань діяльності поліції.

Основний зміст

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Принципи діяльності Національної поліції встановлені законом України «Про Національну поліцію»:

1. Верховенство права. Відповідно до цього принципу людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

2. Дотримання прав і свобод людини. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу протягом доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності. У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та

соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками.

3. Законність. Поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази. Накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України.

4. Відкритість та прозорість. Поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку. Вона також забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом. Нормативно-правові акти, що регламентують діяльність поліції, обов'язково оприлюднюються на веб-порталі центрального органу управління поліції. Нормативно-правові акти з обмеженим доступом оприлюднюються у випадках та в порядку, визначених законом. 5. Політична нейтральність. Національна поліція забезпечує захист прав та свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності. У своїй діяльності вона є незалежною від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань. В органах і підрозділах поліції заборонено використовувати будь-які предмети, на яких зображена символіка політичних партій, та провадити політичну діяльність. Поліцейським заборонено висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження у політичних цілях.

5. Взаємодія з населенням на засадах партнерства. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції. Оцінка рівня довіри населення до поліції проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Безперервність. Поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського. Поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиланням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

2. Діяльність органів Національної поліції України, регламентуються низкою нормативно-правових актів, серед основних наступні.

По-перше, регулювання здійснюється Конституцією України. Згідно з положеннями статті 8 Конституції України визнається і діє принцип верховенства права, проголошується верховенство Конституції України, якій мають відповідати й прийматися на її основі закони та інші нормативно-правові акти, і гарантується можливість звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, відповідно до статті 19 правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

По-друге, міжнародно-правові акти, що ратифіковані Україною містять правові приписи, які закріплюють міжнародні стандарти проходження служби в Національній поліції. До них слід віднести: Конвенція про захист прав людини та основних свобод (04. 11. 1950 р.), Статут Організації Об'єднаних Націй (26.06.1945 р.), Протокол № 6 до Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки щодо допомоги з правоохоронних питань (09.12.2002 р.), Статут Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерполу (13.06.1956 р.), Резолюція 1466 (2005) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною» (05.10. 2005 р.) та ін.

Міжнародно-правові акти є одним з найважливіших засобів розширення міжнародного співробітництва органів Національної поліції та координації спільних зусиль з питань боротьби зі злочинністю. Система міжнародно-правових актів покликана створити належні умови для ефективного співробітництва даних органів країн світу, тому потребує обов'язкового впровадження до національного законодавства для забезпечення ефективного механізму боротьби з різними проявами порушення закону та максимальним викоріненням злочинності на транснаціональному рівні. Співпраця проявляється в обміні матеріалами та інформацією науково-технічного, юридичного характеру, досвідом в організації та змісті процесів навчання та підвищення кваліфікації, залученням іноземних викладачів у навчально-виховний процес. Вплив міжнародних норм на внутрішнє законодавство можливий через пряме застосування міжнародних актів після їх ратифікації законодавчим органом (включення міжнародних норм у тексти законів) або ж шляхом реалізації положень ратифікованих або нератифікованих актів за допомогою внутрішнього законодавства.

По-третє, спеціальними нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність виключно органів Національної поліції України: Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р.; Указами Президента України «Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях» від 09.12.2015 р., «Про символіку Національної поліції України» від 09.12.2015 р., «Про День Національної поліції України» від 09.12.2015 р.; Постановами Кабінету Міністрів України

«Про затвердження Положення про Національну поліцію» від 28.10.2015 р., «Про утворення Національної поліції України» від 02.09.2015 р., «Про утворення територіальних органів Національної поліції та ліквідацію територіальних органів Міністерства внутрішніх справ» від 16.09.2015 р., «Про однострій поліцейських» від 30.09.2015 р., «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції» від 11.11.2015 р.; Наказами Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських» від 17.11.2015 р., «Про затвердження Типового порядку проведення конкурсу на службу до поліції та/або зайняття вакантної посади» від 25.12.2015 р. № 1631; «Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції» від 09.11.2015 р. та ін.;

По-четверте, загальними нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність правоохоронних органів в Україні та аспекти їх кадрового забезпечення: Законом України «Про Дисциплінарний Статут органів внутрішніх справ України» від 22.02.2006 р. та ін.; Постановою Кабінету Міністрів УРСР «Про затвердження Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ Української РСР» від 29 липня 1991 р. та іншими постановами Кабінету Міністрів України; Наказами МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування особового складу органів внутрішніх справ України» від 22.03.2005 р., «Про затвердження Інструкції щодо застосування комп'ютерних поліграфів у роботі з персоналом органів внутрішніх справ України» від 28.07.2004 р., «Про затвердження Інструкції з організації обліку кадрів в системі Міністерства внутрішніх справ України» від 30.12.2005, «Про затвердження Положення про Департамент кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України» від 17.02.2012 року, «Про затвердження Положення про порядок формування кадрового резерву на керівні посади в Міністерстві внутрішніх справ України, його територіальних органах та підрозділах» від 17.09.2012 р., «Про затвердження Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України» від 22.02.2012 р., «Про затвердження Положення з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України» від 13.04.2012 р., «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовки кандидатів на службу в органах внутрішніх справ України» від 02.07.2013 р., «Про затвердження Порядку відбору кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України» 15.01.2015 р. та ін.

3. Систему поліції складають центральний орган управління поліцією та територіальні органи поліції.

Структуру центрального органу управління поліції та територіальних органів поліції затверджує керівник поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ України. Керівник поліції призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України.

Керівники територіальних органів поліції призначаються на посади та звільняються з посад керівником поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ України. Заступників керівників територіальних органів поліції призначає на посади та звільняє з посад керівник територіального органу поліції.

Відповідно до Закону України «Про національну поліцію» у складі поліції функціонують: 1) кримінальна поліція; 2) патрульна поліція; 3) органи досудового розслідування; 4) поліція охорони; 5) спеціальна поліція; 6) поліція особливого призначення.

Основні повноваження поліції: здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення; – здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності; здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання; розшукує осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом; доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення; вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях; регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі; вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема, домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я; вживає заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї; здійснює на договірних засадах охорону фізичних осіб та об'єктів права приватної і комунальної власності; здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ; здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до закону. Відповідно до положень Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський зобов'язаний: неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського; – професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових

(функціональних) обов'язків, наказів керівництва; поважати і не порушувати прав і свобод людини; надавати невідкладну, зокрема, домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я; зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків; інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на займаній посаді.

4. В умовах бурхливого розвитку соціально-економічної обстановки у країні різко зростає актуальність боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та громадської безпеки. Для реалізації цих проблем необхідно вдосконалювати правове регулювання діяльності системи правоохоронних органів в цілому і органів Національної поліції зокрема.

Як уявляється, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. відбувся ряд змін у сфері кадрового забезпечення органів внутрішніх справ: підвищилися вимоги до професійної підготовки поліцейських, посилюється конкурс кандидатів на посади, ускладнилася процедура атестування поліцейських, розпочали свою роботу поліцейські комісії за участю представників громадських організацій, вплив яких суттєво розширився у сфері управління й контролю за поліцією, здійснюється обов'язкове атестування колишнього кадрового складу міліції із відповідними подальшими структурними, кількісними та якісними змінами в апараті новоствореної Національної поліції.

Проте, адміністративне законодавство, що регулює проходження служби в Національній поліції України, потребує подальшого розвитку й вдосконалення, зважаючи на незавершеність формування законодавчої бази, яка регламентує діяльність інституту поліції в Україні в цілому. Така необхідність є нагальною, оскільки:

прийняті спеціальні нормативно-правові акти, якими врегульовується порядок формування й функціонування органів поліції, діяльність їх посадових осіб, адміністративно-правовий статус поліцейського, пов'язані з ним вимоги й обмеження, не охоплюють усі аспекти кадрового забезпечення, які й надалі продовжують регулюватися загальними нормативно-правовими актами, які поширюються на органи Міністерства внутрішніх справ України. Так, й досі не прийнято Дисциплінарний статут Національної поліції України, положення про структурні підрозділи Національної поліції, зокрема, й про Департамент кадрового забезпечення Національної поліції та інші, регламент Національної поліції, інструкції щодо проведення окремих кадрових процедур, тощо;

потребують вдосконалення вже прийняті спеціальні нормативно-правові акти, враховуючи наявні недоліки й колізії в Законі України «Про Національну поліцію». Наприклад, у законі не передбачено обов'язкової вимоги щодо проведення конкурсу на посади середнього та вищого складу поліції (наразі конкурс є обов'язковим лише для посад молодшого складу), нерегульованими

залишаються процедури переміщення та просування по службі, які й надалі відбуваються без відкритого конкурсу за традиційною схемою «особистих зв'язків», невизначеним є правовий статус профспілкової організації Національної поліції, її контрольні повноваження, так як і контрольні й наглядові процедури в цілому. Зазначене вище обумовлює актуальність як теоретичних, так і практичних досліджень шляхів удосконалення адміністративного законодавства, що регламентує кадрові процедури в Національній поліції України.

У зв'язку з цим, першочерговими заходами з удосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує кадрові процедури в Національній поліції України, вважаємо необхідність прийняття Закону України «Про Дисциплінарний Статут Національної поліції України» (проект Закону від 1 лютого 2016 р. № 3857 «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України»), яким визначатимуться сутність службової дисципліни в Національній поліції, повноваження поліцейських та їх керівників з її дотримання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження.

Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію», підстави та порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності, а також застосування до поліцейських заохочень визначаються Дисциплінарним статутом Національної поліції України, що затверджується законом. Наразі Закон України «Про Національну поліцію» фактично не змінює існуючої системи дисциплінарної відповідальності поліцейських, що негативно впливає на дієвість інституту відповідальності працівників поліції, яка має бути підвищеною й «прозорою» для громадського суспільства.

Доцільними також є підготовка й прийняття Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Регламенту Національної поліції України». Крім того, було оприлюднено, наприклад, проект Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції», підготовлено проект «Положення про Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України», тощо. На нашу думку, аналогічно мають бути підготовлені, оприлюднені та затверджені накази щодо діяльності кожного структурного підрозділу Національної поліції України, затверджені відповідні положення (а також типові положення про управління, відділи в структурі конкретного департаменту, тощо) та інструкції з організації діяльності з метою приведення нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України у відповідність до вимог Закону України «Про Національну поліцію».

Також слід звернути увагу на внесення необхідних змін до Закону України «Про Національну поліцію». Так, наприклад, ст. 13 закону містить перелік підрозділів, які входять до складу Національної поліції: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення. Проте, доцільним є

детальне регламентування правового статусу й компетенції даних структурних одиниць в окремих інструкціях, затверджених наказами Міністерства внутрішніх справ.

Як зазначається у наукових роботах з цього приводу, таке зауваження спрямоване на захист прав осіб, які мають розуміти, які ж функції виконує той чи інший підрозділ поліції. Тому, на думку автора, слід визначити їх функції у загальнодоступному документі, із чим варто погодитися.

Окрему увагу варто звернути на те, що Закон «Про Національну поліцію» не містить обов'язкової вимоги щодо проведення конкурсу на всі без виключення посади поліцейських, хоча і урядовою Стратегією розвитку органів внутрішніх справ, і Коаліційною угодою парламентських фракцій 2014 року було передбачено повсюдне застосування конкурсного порядку зайняття посад в поліції, у т.ч. і керівних. Натомість, зараз ст. 52 закону передбачає, що конкурс обов'язково проводиться лише на посади молодшого складу серед осіб, які вперше приймаються на службу (з метою добору осіб, здатних професійно виконувати повноваження поліції та посадові обов'язки за відповідною вакантною посадою, проводиться конкурс на службу в поліції та/або на зайняття вакантної посади).

Загалом Закон України «Про Національну поліцію» не закріплює чіткого механізму громадського контролю, як і зовнішнього контролю в цілому. Іншим аспектом законодавства, що потребує вдосконалення, є питання нагляду за діяльністю поліції, оскільки Законом України «Про Національну поліцію України» не визначено, чи здійснюється нагляд за поліцією, ким і в яких межах. На нашу думку, конкурсна процедура прийняття на посади має бути обов'язковою для всіх посад, оскільки з врахуванням ролі, функцій і завдань керівних ланок апарату поліції для посад середнього та вищого керівного складу, навпаки, має застосовуватися більш ретельна, посилена конкурсна процедура. Зокрема, пропонуємо на керівні посади ввести обов'язкову умову проходження – дослідження на поліграфі. Висновок за результатами психологічного вивчення має носити не рекомендаційний, а обов'язковий характер.

Також процедури просування (підвищення) по службі мають відбуватися на конкурсній основі, а не за традиційним «поданням» вищого керівництва. Загалом закон регламентує процедури переміщення поліцейських в органах, закладах та установах поліції, професійного навчання (первинної професійної підготовки, підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, післядипломної освіти, службової підготовки), звільнення та ін. Проте, дані норми є узагальненими і потребують деталізації в спеціальних інструкціях чи положеннях стосовно їх реалізації саме в Національній поліції України, враховуючи специфіку її діяльності, на відміну від чинних на сьогодні і присвячених органам внутрішніх справ загалом.

Досліджуючи шляхи вдосконалення законодавства у сфері кадрового забезпечення органів поліції, відмітимо, що підготовлено й розглядається проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про

Національну поліцію» щодо діяльності Професійної спілки працівників Національної поліції». Вважаємо, що прийняття даного законопроекту є доцільним, оскільки в ст. 104 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено можливість утворення працівниками поліції для захисту своїх прав та законних інтересів професійних об'єднань та професійних спілок, проте, законом не закріплено за Професійною спілкою працівників Національної поліції здійснення функції громадського контролю, його форми та методи, повноваження щодо укладення угод на рівні обласних, міських та районних підрозділів Національної поліції з профспілковою стороною з визначенням прав і обов'язків сторін, тощо.

Загалом Закон України «Про Національну поліцію» не закріплює чіткого механізму громадського контролю, як і зовнішнього контролю в цілому. Іншим аспектом законодавства, що потребує вдосконалення, є питання нагляду за діяльністю поліції, оскільки Законом України «Про Національну поліцію України» не визначено, чи здійснюється нагляд за поліцією, ким і в яких межах. Цілком очевидно, що нагляд за діяльністю органів поліції має бути покладений на прокурорів. Тому пропонуємо внести окрему статтю «Контроль та нагляд за діяльністю Національної поліції України».

Таким чином, можна дійти висновку про те, що адміністративне законодавство, яке регламентує проходження служби у Національній поліції, наразі потребує суттєвого вдосконалення, основними шляхами якого, на нашу думку, варто визначити наступні: 1) прийняти Закон України «Про Дисциплінарний Статут Національної поліції України»; 2) підготувати й затвердити Регламент Національної поліції України відповідним наказом Міністерства внутрішніх справ України; 3) прийняти проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» щодо діяльності Професійної спілки працівників Національної поліції»; 4) підготувати, оприлюднити та затвердити накази щодо діяльності кожного структурного підрозділу Національної поліції України, відповідні положення (а також типові положення про управління, відділи в структурі конкретного підрозділу, тощо) та інструкції з організації діяльності (у т.ч. й Департаменту кадрового забезпечення Національної поліції України) з метою приведення нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України у відповідність до вимог Закону України «Про Національну поліцію»; 5) затвердити інструкції щодо проведення окремих кадрових процедур в Національній поліції України: кадровий облік, кадровий аудит, документообіг, тощо; 6) зробити обов'язковим проходження конкурсної процедури прийняття на посади для всіх посад; 7) встановити для посад середнього та вищого керівного складу більш ретельну, посилену конкурсну процедуру (обов'язкове проходження дослідження на поліграфі, врахування висновку за результатами психологічного вивчення має носити не рекомендаційний, а обов'язковий характер, тощо); 8) процедури просування (підвищення) по службі мають відбуватися на конкурсній основі, а не за традиційним «поданням» вищого керівництва; 9) деталізувати в спеціальних інструкціях чи положеннях

процедури переміщення поліцейських в органах, закладах та установах поліції, професійного навчання (первинної професійної підготовки, підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, післядипломної освіти, службової підготовки), звільнення та ін., норми щодо яких в Законі України «Про Національну поліцію» є узагальненими; 10) закріпити сферу впливу, підстави, функції та повноваження суб'єктів зовнішнього контролю, у т.ч. громадського, а також нагляду за діяльністю поліції і, зокрема, за проведенням кадрових процедур в органах поліції.

Тема 2. Адміністративна діяльність поліції України: види, форми

1. Поняття категорії «адміністративна діяльність поліції».
2. Правове регулювання адміністративної діяльності поліції.
3. Види адміністративної діяльності поліції.
4. Форми адміністративної діяльності поліції.
5. Основні способи взаємодії органів поліції з іними органами публічної влади.

Основний зміст

Адміністративна діяльність органів поліції – це урегульована нормами адміністративного права державно-владна, підзаконна, організаційно-розпорядча діяльність, спрямована на:

а) надання поліцейських послуг у сферах охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинам та іншим правопорушенням, надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги;

б) впорядкування внутрішньосистемних поліцейських відносин та забезпечення чіткої організації і функціонування всієї системи підрозділів і служб Національної поліції України.

Ознаки адміністративної діяльності органів поліції полягають в тому, що вона: 1) здебільшого урегульована нормами адміністративного права. Предметом регулювання адміністративно-правових норм є суспільні відносини, пов'язані з функціонуванням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів, уповноважених на здійснення функцій публічного управління. Ці норми права в більшості випадків мають імперативний характер; 2) державно-владний характер. Національна поліція реалізує надані їй повноваження від імені держави, як її представник. Здійснюючи адміністративну діяльність, поліцейські мають право давати обов'язкові для виконання приписи, вказівки та застосовувати, за необхідності, примусові заходи вилучення, які надані державою; 3) організаційно-розпорядчий характер.

Організаційна сутність адміністративної діяльності поліції – у спільній цілеспрямованій скоординованій діяльності уповноважених осіб органів поліції щодо вирішення завдань у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку, а

також функціонування системи органів поліції. Розпорядчий характер адміністративної діяльності полягає в тому, що уповноважені особи органів поліції мають право видавати обов'язкові для виконання підпорядкованими органами та підрозділами, а також фізичними та юридичними особами приписи, вказівки та розпорядження; 4) підзаконний характер. Національна поліція, реалізуючи надані їй повноваження, діє виключно на підставі та в рамках чинних законів та Конституції України. Усі форми та методи адміністративної діяльності органів поліції мають здійснюватися з урахуванням вимог чинного законодавства та відповідати йому; 5) соціальна спрямованість. Поліція, здійснюючи адміністративну діяльність, перш за все надає у визначених законом сферах поліцейські послуги та допомогу особам, які її потребують. Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Крім того, планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

Варто зазначити, що адміністративна діяльність органів поліції України регулюється за допомогою численних нормативно-правових актів.

Конституція України. Конституція становить основу системи і змісту усіх джерел права в нашій державі. Крім цього, вона є базою для подальшого розвитку правоохоронного законодавства України, на основі її положень приймаються всі інші нормативні акти, що регулюють діяльність органів поліції України. При здійсненні адміністративної діяльності органи поліції керуються принципом верховенства права, закріпленим у статті 3 Конституції України, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Під час виконання своїх завдань органи поліції забезпечують дотримання прав і свобод людини, гарантованих розділом II Конституції України.

Законодавчі акти (кодекси, закони). Серед основних законів України, що регулюють зовнішню та внутрішню адміністративну діяльність органів поліції, насамперед слід зазначити: – Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. (із змінами та доповненнями); – Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. (із змінами та доповненнями); – Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 01.12.1994 р. (із змінами та доповненнями); – Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. (із змінами та доповненнями); – Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. (із змінами та доповненнями); – Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. (із змінами та доповненнями).

Акти Президента України. Президент України на виконання закріплених повноважень видає укази та розпорядження, спрямовані на удосконалення діяльності органів поліції, їх кадрового складу, а також у сфері забезпечення прав і свобод громадян правоохоронними органами держави. Серед прикладів

таких актів варто виділити наступні: – Указ Президента України «Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях» від 09.12.2015 р.; – Указ Президента України «Про символіку Національної поліції України» від 09.12.2015 р.; – Указ Президента України «Про День Національної поліції України» від 09.12.2015 р.

Акти Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України. МВС розробляє проекти державних програм з питань забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинності, безпеки дорожнього руху, охорони державного кордону, захисту об'єктів і територій на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, а також з питань міграції. Накази МВС, прийняті в межах повноважень, передбачених законом, обов'язкові для виконання центральними органами виконавчої влади, їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та громадянами, в тому числі Національною поліцією України.

Міжнародні нормативно-правові акти. Відповідно до статті 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Згідно з положеннями Закону України «Про Національну поліцію», у своїй діяльності вона керується міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації. Засновуючись на вищевикладеному, до міжнародних нормативно-правових

Адміністративну діяльність органів поліції в залежності від напрямку реалізації поліцейських повноважень можна поділити на наступні види:

1) зовнішня адміністративна діяльність спрямована на надання поліцейських послуг у сферах охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинам та іншим правопорушенням, надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. В рамках зовнішньої адміністративної діяльності органи поліції вживають заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, тощо, регулюють дорожній рух та здійснюють контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками, вживають заходів для запобігання та припинення насильства в сім'ї, здійснюють провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймають рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечують їх виконання, застосовують превентивні та примусові поліцейські заходи і т.ін.

В рамках зовнішньої адміністративної діяльності можна виділити її наступні напрями: – забезпечення публічної безпеки та порядку; – здійснення превентивної та профілактичної діяльності; – здійснення дозвільної системи; – забезпечення безпеки дорожнього руху; – адміністративно-юрисдикційна діяльність; – забезпечення діяльності спеціальних установ (ізолятори тимчасового тримання, приймальники-розподільники).

2) внутрішня адміністративна діяльність стосується впорядкування внутрішньосистемних поліцейських відносин та забезпечення чіткої організації і функціонування всієї системи підрозділів і служб поліції України. В її рамках здійснюються розподіл функціональних обов'язків, визначення структури штатів, планування і контроль роботи поліції, підбір та розстановка кадрів, організація професійної освіти, діловодство, тощо. Слід зазначити, що внутрішня адміністративна діяльність охоплює усі служби та підрозділи поліції, в т.ч. кримінальну поліцію, органи досудового розслідування.

В рамках внутрішньої адміністративної діяльності можна виділити її наступні напрями: здійснення кадрової роботи; організація внутрішнього документообігу; організація інформаційно-аналітичної роботи; здійснення організаційних заходів; – організація матеріально-технічних дій. Внутрішня адміністративна діяльність має допоміжне значення і покликана забезпечити належну організацію роботи органів поліції щодо виконання покладених на неї завдань, направлених назовні. Навпаки, зовнішня адміністративна діяльність є основною, так як в процесі її здійснення практично реалізуються завдання та функції, що визначають призначення поліції. Вона виходить за рамки внутрішньоорганізаційних відносин і поширюється на громадян, а також на непідпорядковані органи та установи.

Форми адміністративної діяльності органів поліції визначають як зовнішнє вираження однорідних за своїм характером і правовою природою юридичних дій і видання актів, за допомогою яких забезпечується виконання завдань та функцій, покладених на них. При цьому, застосування органами поліції тієї чи іншої форми визначається його компетенцією, яка передбачена в нормативно-правових актах, що регламентують діяльність відповідного підрозділу. Тому принципово важливим є саме чітке законодавче закріплення форм реалізації органами та підрозділами поліції своєї компетенції. Наявні взаємозв'язки і взаємозалежності між формами та іншими складовими діяльності органів поліції, як правило, передбачені й до певної міри регламентовані адміністративно-правовими нормами.

Форми адміністративної діяльності зведені до двох основних груп: правові; неправові (організаційні).

До правових форм діяльності поліції (пов'язаних з утворенням і застосуванням норм права) належать:

1. Видання актів. Застосування актів має місце у внутрішньосистемній діяльності. За їх допомогою вищі органи та посадові особи керують підлеглими підрозділами та працівниками поліції, планують роботу, застосовують заходи заохочення, накладають дисциплінарні стягнення.

2. Укладення договорів. Відповідно до положення про державну службу охорони її підрозділи укладають договори з юридичними та фізичними особами на охорону об'єктів та квартир громадян. Особливістю юридичних властивостей цієї правової форми є те, що на відміну від нормативних та індивідуальних актів управління адміністративний договір вступає в силу за взаємним погодженням підрозділу охорони з іншими організаціями, а також громадянами.

3. Здійснення інших, юридично значущих дій. До здійснення інших юридично значущих дій належать дії, які створюють нові юридичні положення, змінюють існуючі правові відносини або виступають в якості необхідної умови для настання правових наслідків. Це прийняття присяги, атестування поліцейських, реєстрація та ін.

Неправові форми управлінської діяльності не пов'язані з реалізацією розпорядчих повноважень поліції і не призводять до утворення правових норм або виникнення, зміни і припинення правовідносин.

Розрізняють два види таких форм:

1. Організаційно-технічні заходи це урегульовані технічними нормами дії щодо створення відповідних умов для роботи апарату управління. Це одержання та обробка інформації, облік діловодства, довідкова робота. Ці дії виконуються переважно допоміжним складом службовців.

2. Громадсько-організаційні заходи – сутність їх характеризується спрямованістю на проведення роботи з населенням і полягає в мобілізації населення на забезпечення громадського порядку і безпеки шляхом роз'яснення правових актів, проведення звітів перед населенням.

5. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про Національну поліцію» поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів.

Взаємодія – певна організаційна діяльність, що передбачає узгоджені за- вданнями, напрямками і часом різноманітні дії в інтересах досягнення спільної мети.

Національна поліція у процесі своєї діяльності відповідно до закону та інших нормативно-правових актів взаємодіє з: правоохоронними органами України, іншими органами державної влади.

Правоохоронний орган – це юрисдикційний орган, уповноважений державою виконувати в установленому законом порядку функції або завдання з охорони права та правопорядку, розслідування або запобігання порушень права, відновлення порушеного права, захисту національної (державної) безпеки, підтримання правопорядку та забезпечення стану законності. У законі України від 23.12.1993 № 3781-XII «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» визначено поняття правоохоронних органів, до яких належать органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів,

органи й установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони та інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

До інших органів державної влади належать, зокрема такі: Президент України – гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина; ВР України – законодавчий орган; Кабмін України – вищий орган у системі органів виконавчої влади; центральні та місцеві органи виконавчої влади; суди, що здійснюють діяльність у сфері правосуддя; спеціальні органи, що захищають інтереси держави та створюють умови для виконання функцій держави (Рада національної безпеки і оборони України, Рахункова палата тощо); органи місцевого самоврядування.

Взаємодія органів поліції з іншими органами публічної влади може здійснюватися шляхом: взаємодії у зв'язку з виконанням органами поліції передбачених законодавством завдань; взаємодії під час здійснення контролю органами публічної влади за діяльністю органів поліції.

Тема 3. Контрольна діяльність органів публічної влади за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції

1. Поняття та особливості здійснення парламентського контролю за діяльністю органів поліції.

2. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради з прав людини щодо контролю за діяльністю поліції.

3. Особливості здійснення контролю за діяльністю органів поліції Президентом України.

4. Контроль за діяльністю поліції Кабінетом Міністрів України.

Основний зміст

Право вищого (парламентського) контролю за законністю діяльності Національної поліції належить Верховній Раді України – єдиному законодавчому органу державної влади. Верховна Рада України безпосередньо або через комітети і комісії (тимчасові контрольні, ревізійні) здійснює парламентський контроль за забезпеченням органами поліції в своїй діяльності конституційних прав, свобод і обов'язків громадян України, дотриманням вимог нормативних актів, які вона приймає, а також діями посадових осіб, яких вона обирає, призначає або затверджує.

У Розділі II Закону України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» визначено контрольні повноваження Верховної Ради України та її окремих суб'єктів. Так, суб'єктами парламентського контролю за діяльністю органів поліції є: Верховна Рада України, депутатські об'єднання, комітети Верховної Ради України, слідчі комісії, Рахункова палата – як колективні суб'єкти контролю, а також народні депутати, Голова Верховної Ради України та його заступники, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини як індивідуальні

суб'єкти. Спеціальні повноваження суб'єктів парламентського контролю визначено у Законах України «Про комітети Верховної Ради України», «Про Регламент Верховної Ради України», «Про Рахункову палату», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про статус народного депутата України», низці інших законодавчих актів, які регламентують окремі його види.

Так, Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням. Повноваження, покладені на Рахункову палату, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю, який забезпечується шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів. Зокрема, фінансовий аудит в органах поліції полягає у перевірці, аналізі та оцінці правильності ведення, повноти обліку і достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, встановлення фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами.

Для суб'єктів парламентського контролю за діяльністю поліції характерними є наступні загальні повноваження: затвердження загальної структури та визначення функцій Міністерства внутрішніх справ України (п. 22 ст. 85 Конституції України); прийняття законодавчих актів правоохоронного спрямування та законів, які визначають правовий статус поліції (наприклад, Закони України «Про Національну поліцію», «Про оперативно-розшукову діяльність», тощо); затвердження загальнодержавних правоохоронних програм, а також програм реформування правоохоронних органів; визначення організації і діяльності органів виконавчої влади, основ державної служби, основ правового і соціального захисту поліцейських.

Також виключно в законодавчому порядку визначаються основи національної безпеки країни, складовою частиною якої є дотримання правопорядку, правовий режим воєнного і надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації, діяння, які є злочинами, адміністративними правопорушеннями, та відповідальність за них, встановлюються спеціальні звання, оголошується загальна чи часткова мобілізація, тощо. Крім того, за пропозицією не менше як однієї третини народних депутатів від її конституційного складу Верховна Рада України може розглядати питання про відповідальність Кабінету Міністрів України, а конституційною більшістю – приймати резолюцію недовіри йому, в тому числі і Міністру внутрішніх справ України як члену Кабінету Міністрів України. Верховна Рада України може заслуховувати на засіданні міністрів, зокрема, Міністра внутрішніх справ, який звітує про результати діяльності підпорядкованого міністерства, доповідь керівника центрального органу Національної поліції. Як і переважна більшість інших суб'єктів контролю за діяльністю поліції, свою контрольну діяльність Верховна Рада України не розповсюджує на їх оперативно-розшукову роботу, досудове розслідування, але особливість парламентського контролю полягає у

тому, що виявлення недоліків під час здійснення зазначених форм (напрямів) діяльності правоохоронних органів є підставою внесення змін та доповнень до відповідних законодавчих актів, прийняття нових законодавчих актів або скасування чинних.

Для парламентського контролю характерні спеціальні форми реагування на порушення законності в діяльності поліції: прийняття, зміна чи скасування законодавчого акта, який регламентує їх діяльність; заслуховування на засіданнях комітетів або сесійних засіданнях інформації з актуальних питань правоохоронної діяльності, дотримання органами поліції конституційних гарантій та законності в ході забезпечення прав і свобод людини; діяльність тимчасових слідчих комісій (парламентське розслідування); парламентське подання; депутатський запит; депутатське звернення.

Комітети Верховної Ради України на постійній основі здійснюють функції: 1) законопроектну; 2) організаційну; 3) контрольну. Згідно із Законом України «Про Комітети Верховної Ради України», функція їх контролю полягає в: аналізі практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України; направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, державним органам, їх посадовим особам; контролі за реалізацією норм законів України в діяльності органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій; контролі за виконанням Державного бюджету України в частині, що віднесена до предметів їх відання, для забезпечення доцільності, економності та ефективності використання державних коштів у порядку, встановленому законом; погодженні питань, проведенні консультацій щодо призначення на посади та звільнення з посад керівників відповідних державних органів, створенні і ліквідації спеціальних державних органів, що віднесені до предметів відання комітетів, здійсненні інших погоджень і консультацій, тощо. Органи поліції зобов'язані виконувати вимоги комітетів, надавати їм необхідні матеріали і документи, розглядати в обов'язковому порядку рекомендації комітетів і повідомляти в установлений строк.

Робочим органом Верховної Ради України щодо правоохоронної діяльності є Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Зокрема, предметами його відання є: кримінальне законодавство; кримінально-процесуальне законодавство; законодавство про адміністративні правопорушення; виконання кримінальних покарань та організація і діяльність органів та установ виконання покарань; організація та діяльність органів прокуратури, органів внутрішніх справ, податкової міліції (в частині оперативнорозшукової діяльності), інших правоохоронних органів; оперативнорозшукова діяльність; органи досудового розслідування; боротьба з організованою злочинністю; запобігання злочинам та здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі; організація охорони громадського порядку і громадської безпеки; державний

захист учасників кримінального судочинства та державний захист суддів, працівників правоохоронних органів; соціальний захист працівників правоохоронних органів та членів їх сімей.

Комітет з питань запобігання і протидії корупції приймає рішення щодо: формування та реалізації антикорупційної політики; проведення антикорупційної експертизи законопроектів, поданих суб'єктами права законодавчої ініціативи; запобігання і протидії корупції; запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; правил етичної поведінки на публічній службі; фінансового контролю стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави; відповідальності за вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; правового регулювання діяльності Національного антикорупційного бюро та Національного агентства з питань протидії корупції; діяльності органів поліції в частині їх повноважень у сфері запобігання та протидії корупції; державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції.

Отже, Верховна Рада України, з одного боку, здійснює законодавче забезпечення функціонування органів поліції, а з іншого — забезпечує контроль за дотриманням й правильним використанням норм прийнятих нею законодавчих актів усіма працівниками поліції в процесі здійснення правоохоронної діяльності.

Відповідно до Конституції України, Законів України «Про статус народного депутата України», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» право вищого контролю за законністю в діяльності ОВС належить Верховній Раді України. Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, який у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1998 року, законами України, чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини» метою парламентського контролю, який здійснює Уповноважений, є зокрема: захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України; додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина суб'єктами, зазначеними у статті 2 цього Закону; запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню; сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність з Конституцією України, міжнародними стандартами у цій галузі; поліпшення і подальший розвиток міжнародного співробітництва в галузі захисту прав і свобод людини і громадянина; запобігання будь-яким формам дискримінації щодо реалізації людиною своїх

прав і свобод; сприяння правовій інформованості населення та захист конфіденційної інформації про особу.

Уповноважений має право:

- 1) невідкладного прийому всіма посадовими особами поліції;
- 2) бути присутнім на службових нарадах всіх рівнів поліції;
- 3) безперешкодно відвідувати органи поліції;
- 4) ознайомлюватися з документами, у тому числі і секретними (таємними), та отримувати їх копії;
- 5) вимагати від посадових і службових осіб органів поліції сприяння проведенню перевірок, експертиз і надання відповідних висновків;
- 6) запрошувати посадових і службових осіб для отримання від них усних або письмових пояснень щодо обставин, які перевіряються по справі;
- 7) відвідувати у будь-який час місця тримання затриманих, попереднього ув'язнення, опитувати осіб, які там перебувають, та отримувати інформацію щодо умов їх утримання;
- 8) бути присутнім на засіданнях судів усіх інстанцій, у тому числі на закритих судових засіданнях, за умови згоди суб'єкта права, в інтересах якого судовий розгляд оголошено закритим;
- 9) звертатися до суду із заявою про захист прав і свобод людини і громадянина, які за станом здоров'я чи з інших поважних причин не можуть цього зробити самостійно, а також особисто або через свого представника брати участь у судовому процесі у випадках та порядку, встановлених законом;
- 10) направляти у відповідні органи акти реагування Уповноваженого у разі виявлення порушень прав і свобод людини і громадянина для вжиття цими органами заходів;
- 11) перевіряти стан додержання встановлених прав і свобод людини і громадянина відповідними державними органами, в тому числі тими, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

Органи поліції, їх посадові та службові особи, до яких звернувся Уповноважений, зобов'язані співпрацювати з ним і надавати йому необхідну допомогу, зокрема:

- 1) забезпечувати доступ до матеріалів і документів, у тому числі на засадах, зазначених нормативними актами про охорону державної та службової таємниць;
- 2) надавати інформацію і пояснення стосовно фактичної і правової підстави своїх дій та рішень.

Відмова органів поліції, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

3. Згідно із ст. 102 Конституції України, Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина. Це обумовлює наявність у Президента України широкого кола контролюючих функцій за

законністю діяльності органів виконавчої влади, в тому числі і органів Національної поліції, їх посадових осіб.

Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази та розпорядження, які стосуються питань функціонування поліції (наприклад, Указ Президента України від 09.12.2015 р. № 692/2015 «Про символіку Національної поліції України»), забезпечення публічної безпеки і порядку, боротьби зі злочинністю та зміцнення законності в поліцейській діяльності, які є обов'язковими до виконання на території України. Президент України здійснює оперативне керівництво органами виконавчої влади, Кабінетом Міністрів України, міністерствами та відомствами. Крім того, він: забезпечує національну безпеку України; приймає рішення про введення в Україні або в її окремих місцевостях правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, проведення загальної чи часткової мобілізації, оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації; присвоює спеціальні звання поліції вищого складу поліції.

Відповідно до ст. 107 Конституції України, Президент України є Головою Ради національної безпеки і оборони України, яка координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони. До її складу входить (окрім Прем'єр-міністра України, Голови Служби безпеки України, Міністра закордонних справ України) і Міністр внутрішніх справ України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України вводяться в дію указами Президента України (РНБО України). Про свою діяльність Рада національної безпеки і оборони України інформує громадськість, у тому числі і через засоби масової інформації.

Згідно з Конституцією України і Законами України «Про основи національної безпеки України», «Про Раду Національної безпеки і оборони України», функціями Ради Національної безпеки і оборони України є координація і здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади, в тому числі і поліції, у сфері національної безпеки і оборони у мирний час, в умовах воєнного або надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України. До повноважень РНБО України щодо забезпечення дисципліни та законності в діяльності поліції необхідно віднести такі: залучення контрольних, інспекційних та наглядових органів, що функціонують у системі виконавчої влади, до здійснення контролю за своєчасністю та якістю виконання прийнятих Радою національної безпеки і оборони України рішень, введених в дію указами Президента України з питань діяльності поліції; здійснення поточного контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки; розроблення та розгляд на своїх засіданнях питань, які відповідно до Конституції та законів України належать до сфери національної безпеки України; координація та контроль за діяльністю органів виконавчої влади з протидії корупції, забезпечення громадської безпеки та боротьби із злочинністю з питань національної безпеки і оборони, координація та контроль за діяльністю органів виконавчої влади по відбиттю збройної агресії, організації захисту населення та забезпеченню його

життєдіяльності, охороні життя, здоров'я, конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян, підтриманню публічного порядку в умовах воєнного і надзвичайного стану та при виникненні кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

4. Кабінет Міністрів України здійснює постійний контроль за законністю адміністративної діяльності органів поліції, дотриманням та виконанням працівниками поліції положень Конституції України і інших актів законодавства України, вживає заходів щодо усунення недоліків у роботі органів поліції.

Основні завдання, функції та повноваження Кабінету Міністрів України, у тому числі і щодо контрольної діяльності стосовно поліції, визначені у ст. 116 Конституції України та конкретизовані у Законі України «Про Кабінет Міністрів України». Так, діяльність Кабінету Міністрів України спрямовується на забезпечення державного суверенітету України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави шляхом виконання Конституції та законів України, актів Президента України, а також Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Верховною Радою України, вирішення питань державного управління, зокрема, у сфері законності, забезпечення прав і свобод людини та громадянина, запобігання і протидії корупції, розв'язання інших завдань внутрішньої і зовнішньої політики, забезпечення обороноздатності та національної безпеки України, громадського порядку, боротьби із злочинністю, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, координації роботи міністерств і інших органів виконавчої влади. В межах своєї компетенції Кабінет Міністрів України видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання, у тому числі і працівниками органів (підрозділів) Національної поліції.

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу міністерств (у тому числі і Міністерства внутрішніх справ України) та інших центральних органів виконавчої влади, які забезпечують проведення державної політики у відповідних сферах суспільного і державного життя, виконання Конституції та законів України, актів Президента України, додержання прав і свобод людини та громадянина, здійснює контроль за їх діяльністю. У цьому напрямку Міністр внутрішніх справ та керівник центрального управління Національної поліції відповідальні перед Кабінетом Міністрів України, підзвітні і підконтрольні йому. Кабінет Міністрів України може скасовувати акти Міністерства внутрішніх справ України та центрального управління Національної поліції повністю чи в окремій частині.

Крім цього, діяльність поліції спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із Законом України «Про Національну поліцію». Кабінет Міністрів України розробляє і здійснює заходи, пов'язані з кадровим забезпеченням органів поліції (зокрема, керівник поліції призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра внутрішніх справ України), а також здійснює заходи, спрямовані на вдосконалення системи органів поліції з метою

підвищення ефективності їх діяльності та оптимізації витрат, пов'язаних з утриманням апарату управління, утворює, реорганізовує і ліквідує міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідно до закону в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання органів виконавчої влади, затверджує положення про зазначені органи. Так, Кабінет Міністрів України за поданням Міністра внутрішніх справ України на підставі пропозицій керівника поліції утворює, ліквідовує та реорганізовує територіальні органи поліції.

Але основне завдання Кабінету Міністрів України щодо здійснення контролю за адміністративною діяльністю поліції лежить насамперед в нормотворчому характері його діяльності, що полягає у виданні та перевірці виконання винесених ним постанов з питань організації та функціонування поліції (зокрема, Кабінет Міністрів України затверджує зразки предметів однострою поліцейських), забезпечення публічної безпеки і порядку, боротьби із злочинністю, тощо.

Внутрішньовідомчий (відомчий) контроль за законністю адміністративної діяльності органів поліції передбачає контроль самої посадової особи (керівника) органу (підрозділу) поліції за управлінськими рішеннями чи поведінкою підпорядкованих йому осіб, внутрішнє усвідомлення ними необхідності дотримання норм Конституції, законів і підзаконних правових актів України, норм міжнародного права щодо забезпечення прав і свобод людини в поліцейській діяльності.

Основними цілями відомчого контролю є спрямування діяльності поліції на виконання поставлених завдань методом перевірки її фактичного стану, управління процесом удосконалення поліцейської діяльності шляхом своєчасного виявлення і усунення відхилень, недоліків та їх причин.

Організація внутрішньовідомчого контролю залежить від повноважень суб'єкта контролю. Головним суб'єктом внутрішньовідомчого контролю за діяльністю Національної поліції України відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» є керівник центрального органу управління Національної поліції, який: очолює поліцію та здійснює керівництво її діяльністю, забезпечує виконання покладених на поліцію завдань; у межах компетенції організовує та контролює виконання поліцейськими Конституції та законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, а також наказів і доручень Міністра внутрішніх справ України з питань, що належать до сфери діяльності поліції; вносить на розгляд Міністра внутрішніх справ України пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг; звітує перед Міністром внутрішніх справ України про виконання покладених на поліцію завдань і повноважень; приймає правові акти, що стосуються діяльності поліції (підписує накази поліції); скасовує повністю чи в окремій частині акти територіальних органів поліції; у межах повноважень надає доручення, обов'язкові для виконання

поліцейськими, державними службовцями і працівниками поліції; затверджує положення про самостійні структурні підрозділи апарату поліції; приймає на службу та звільняє зі служби, призначає та звільняє з посад поліцейських відповідно до положень цього закону; призначає на посади та звільняє з посад у порядку, визначеному законом та іншими нормативно-правовими актами про державну службу, державних службовців апарату центрального органу управління поліції; приймає на роботу та звільняє з роботи в порядку, визначеному законодавством про працю, працівників центрального органу управління поліції; приймає у визначеному порядку рішення про заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейських; приймає у визначеному законодавством про державну службу порядку рішення про заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців апарату центрального органу управління поліції; приймає у визначеному трудовим законодавством порядку рішення про заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників поліції; присвоює спеціальні звання поліції; забезпечує дотримання визначеного Міністром внутрішніх справ України порядку обміну інформацією між Міністерством внутрішніх справ України і поліцією; приймає у визначеному порядку рішення про розподіл бюджетних коштів, розпорядником яких є поліція, та ін.

Суб'єктами відомчого контролю в поліції виступають також:

1) керівники (заступники) територіальних органів Національної поліції, безпосередні керівники служб (підрозділів) поліції. Вважається, що контроль керівника підрозділу – це універсальна форма внутрішнього контролю, що має всеохоплюючий характер та поширюється на усі напрямки діяльності поліцейських (підлеглих) у межах виконання останніми службових обов'язків. Керівник має право здійснювати попередній, поточний, наступний контроль діяльності підлеглих, застосовуючи при цьому різноманітні методи перевірки (вивчення звітів, особиста перевірка (спостереження, інспектування, тощо));

2) спеціально створені підрозділи поліції та їх співробітники (штаби; служба персоналу (кадрового забезпечення); внутрішня безпека; контрольноревізійні підрозділи з контролю за фінансово-господарською діяльністю, тощо);

3) підрозділи поліції, які поряд зі своїми основними функціями здійснюють ще й контрольні, (наприклад, чергові частини, інспекції).

Міністр внутрішніх справ України здійснює відомчий контроль за діяльністю поліції в межах своєї компетенції. Окремо він забезпечує нормативно-правове регулювання діяльності поліції, погоджує та подає на розгляд Кабінету Міністрів розроблені поліцією та МВС України проекти законів, актів Кабінету Міністрів України з питань діяльності поліції. Здійснює контроль за забезпеченням законності правових актів поліції, що дозволяє виявити та попередити порушення на початковій стадії їх створення. Особливе значення надається контролю за дотриманням прав людини в роботі підрозділів поліції у відповідності до міжнародних стандартів у галузі правоохоронної діяльності.

Загалом до основних повноважень Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією віднесено: 1) формування державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, а також надання поліцейських послуг та контроль її реалізації поліцією; 2) затвердження стратегічних програм діяльності та визначення пріоритетних напрямів, планів роботи поліції, шляхів виконання покладених на неї завдань; 4) забезпечення виконання міжнародних договорів України, що належать до сфер діяльності поліції тощо.

Зокрема, відомчий контроль за законністю діяльності поліцейських здійснюється у формі: 1) перевірки (предметні або цільові; вибіркові; планові (комплексні і контрольні); позапланові; інспекційні; виїзні (контроль об'єктів на місці розташування)). Підсумки перевірки оформлюються у формі акта перевірки, довідки, доповідної записки. За їх допомогою до відома перевірених та інших осіб доводиться характер виявлених недоліків та порушень, їх причини, коло винних осіб, дається загальна оцінка роботи органів та їх керівників по загальних і конкретних питаннях. Після закінчення перевірки керівник комісії спільно з керівником перевіреного органу проводить обговорення її результатів у підрозділі, організує розробку заходів щодо усунення виявлених недоліків, поновлення порушеного режиму законності, подальшого вдосконалення службової діяльності; 2) заслуховування та вивчення звітів; 3) проведення нарад; 4) надання дозволів або згоди на вчинення певних дій.

Форми внутрішньовідомчого контролю визначаються та застосовуються із врахуванням особливостей об'єкта контролю в поліції і стосуються, зокрема, питань: перевірки кандидата при прийнятті на службу в поліцію; призначення та звільнення з посад поліцейських; атестування поліцейських, що проводиться з метою оцінки їхніх ділових, професійних, особистих якостей, освітнього та кваліфікаційного рівнів, фізичної підготовки на підставі глибокого і всебічного вивчення, визначення відповідності посадам, а також перспектив їхньої службової кар'єри; поведінки поліцейського (проведення службового розслідування); стану оперативно-службової, господарської, санітарної, протипожежної видів діяльності; зовнішньоадміністративної і внутрішньоорганізаційної діяльності органів, служб та підрозділів поліції, тощо.

Згідно зі ст. 55 Конституції України, кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Закріпивши в Основному Законі України право громадян на судовий захист, держава зобов'язана гарантувати його реалізацію у системі засобів захисту прав і свобод громадян від незаконних дій уповноважених державних органів, у тому числі й органів поліції. Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 року, правосуддя в Україні здійснюється виключно судами та відповідно до визначених законом процедур судочинства. Здійснюючи

правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу і діють на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.

Основний зміст судового контролю як способу забезпечення законності діяльності органів поліції полягає у здійсненні судом правової оцінки дій та рішень, прийнятих посадовими особами органів та підрозділів поліції. Якщо при цьому встановлюється порушення законності, судовий орган вживає відповідних заходів щодо їх усунення і, у деяких випадках, притягає винних осіб до відповідальності. Судовий контроль за законністю адміністративної діяльності органів поліції здійснюється у різних формах.

Громадський контроль є формою реалізації демократії і способом залучення населення до управління суспільством і державою. Він розглядається як інструмент громадської оцінки ступеня виконання органами поліції їх завдань та функцій. Характерною рисою громадського контролю є запобігання порушенням у сфері державного управління за допомогою засобів суспільного впливу.

Тобто основні відмінності громадського контролю від будь-якого іншого виду контролю лежать у суб'єктно-об'єктній сфері і полягають у тому, що: по-перше, він здійснюється саме громадськістю (організованою та неорганізованою), а не від імені держави; по-друге, контрольні повноваження громадськості не мають юридичновладного змісту, а рішення за результатами перевірок мають, як правило, рекомендаційний характер; по-третє, у процесі його здійснення контролюється виконання органами поліції завдань, пов'язаних із наданням поліцейських послуг у сфері захисту прав і свобод громадян, узгодження потреб та інтересів населення.

Громадський контроль здійснюється органами місцевого самоврядування, трудовими колективами, професійними спілками, громадськими об'єднаннями (молодіжними й іншими громадськими організаціями), органами самоорганізації населення, засобами масової інформації та окремими громадянами. Названі суб'єкти громадського контролю можуть оцінювати діяльність поліції як за власною ініціативою, так і за дорученням органів виконавчої влади з широкого кола питань, у тому числі й неправового характеру.

Основною особливістю діяльності суб'єктів громадського контролю є те, що їх основним завданням внаслідок неможливості самостійного застосування примусових заходів є інформування компетентних державних органів про виявлені порушення з боку поліцейських, надання загальної оцінки поліцейської діяльності та доцільності прийнятих посадовими особами поліції управлінських рішень, реалізація принципу прозорості та відкритості діяльності поліції для пересічних громадян. Контрольні повноваження органів місцевого самоврядування та громадськості за діяльністю поліції регламентовані Конституцією України, Законами України «Про Національну поліцію», «Про звернення громадян», «Про місцеве самоврядування», «Про місцеві державні адміністрації», «Про громадські об'єднання», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про демократичний цивільний контроль над

Воєнною організацією і правоохоронними органами держави», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», тощо, а також підзаконними (у тому числі і відомчими) та іншими нормативно-правовими актами (зокрема, Наказом МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події» від 06.11.2015 р. № 1377).

Предметом цивільного контролю у правоохоронній сфері є: обґрунтованість рішень державних органів з питань правоохоронної діяльності з точки зору відповідності їх засадам внутрішньої і зовнішньої політики, міжнародним зобов'язанням України за укладеними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; дотримання вимог Конституції і законів України щодо прав і свобод громадян, які перебувають на службі в правоохоронних органах; формування, затвердження і використання визначених законом про Державний бюджет України видатків на потреби правоохоронної діяльності.

З метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції. Щорічний звіт про діяльність поліції та територіальних органів поліції повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також інформацію про виконання пріоритетів, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями. Керівники територіальних органів поліції зобов'язані регулярно оприлюднювати статистичні та аналітичні дані про вжиті заходи щодо виявлення, запобігання та припинення порушень публічного порядку на офіційних веб-порталах органів, які вони очолюють.

Прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції. Новелою прийнятого Закону України «Про Національну поліцію» є введення такої форми громадського контролю за діяльністю поліції як прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Київська та Севастопольська міські ради, обласні, районні та міські ради мають право за результатами оцінки діяльності органу поліції на території відповідної області, району або міста своїм рішенням прийняти резолюцію недовіри керівникові відповідного територіального органу (підрозділу) поліції, що є підставою для звільнення його із займаної посади. Рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції може бути прийнято не раніше, ніж через один рік після його призначення на посаду. Рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше двох третин від складу депутатів Верховної Ради.

У рішенні про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції мають бути зазначені мотиви для його прийняття з

посиланням на обставини, що їх обґрунтовують. Завірена належним чином копія рішення про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції невідкладно надсилається кур'єром або поштовою кореспонденцією з повідомленням про отримання керівнику органу поліції, до повноважень якого належить право призначення та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого відповідний орган прийняв резолюцію недовіри. Керівник органу Національної поліції, до повноважень якого належить право призначення на посаду та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, з моменту надходження до очолюваного ним органу завіреної належним чином копії рішення відповідної місцевої ради про прийняття резолюції недовіри зобов'язаний негайно своїм наказом звільнити з посади такого керівника або відсторонити його від виконання службових обов'язків та призначити службову перевірку для вивчення обставин, що слугували мотивами для прийняття місцевою радою такого рішення. Про прийняте рішення відповідна місцева рада інформується в одноденний строк.

Службова перевірка для вивчення обставин, що слугували мотивами для прийняття місцевою радою резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції, проводиться в десятиденний строк. За результатами проведеної службової перевірки керівник органу поліції, до повноважень якого належить право на призначення та звільнення з посади керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дня закінчення перевірки прийняти рішення про подальше перебування такого керівника на займаній посаді.

Про прийняте рішення стосовно подальшого перебування керівника, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, на займаній посаді письмово інформується місцева рада, яка прийняла резолюцію недовіри. У разі прийняття рішення про залишення керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, на займаній посаді відповідний керівник органу поліції повинен письмово поінформувати відповідну місцеву раду про причини прийняття такого рішення та надати копії матеріалів проведеної перевірки.

Матеріали, що містять інформацію з обмеженим доступом, надаються на підставах і в порядку, визначених законом. Місцева рада, яка прийняла резолюцію недовіри, протягом одного місяця з дня отримання рішення про залишення на посаді керівника органу (підрозділу) поліції, щодо якого прийнято резолюцію недовіри, та копій матеріалів проведеної перевірки має право повторно розглянути питання про прийняття резолюції недовіри керівнику органу (підрозділу) поліції. Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських рад, обласних, районних та міських рад.

Взаємодія між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування. В Україні в умовах розвитку процесу децентралізації влади велике значення надається контрольній діяльності органів місцевого самоврядування. На підставі Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року їх повноваження мають

організаційний характер і спрямовані на заслуховування повідомлень керівників територіальних органів поліції про поліцейську діяльність щодо забезпечення публічної безпеки і порядку на відповідній території. Керівники територіальних органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування, населенням.

На таких зустрічах обговорюється діяльність поліції, визначаються поточні проблеми та обираються найефективніші способи їх вирішення. Керівники територіальних органів поліції з метою підвищення авторитету та довіри населення до поліції систематично інформують громадськість про стан правопорядку, заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень.

Підготовка та виконання поліцією і громадськістю спільних проектів, програм і заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією та громадськістю спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із виконанням покладених на поліцію завдань, сприяння застосуванню сучасних форм і методів для підвищення результативності та ефективності здійснення поліцейської діяльності.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 року, ЗМІ України мають право висвітлювати усі аспекти діяльності органів державної влади, у тому числі і органів поліції. При цьому, органи державної влади зобов'язані надавати засобам масової інформації повну інформацію про свою діяльність через відповідні інформаційні служби, забезпечувати журналістам вільний доступ до неї, крім випадків, передбачених Законом України «Про державну таємницю», не чинити на них будь-якого тиску і не втручатися в їх виробничий процес. Масмедіа можуть проводити власне дослідження і аналіз діяльності поліцейських, давати їй оцінку, коментувати.

Контроль за діяльністю поліції може здійснюватися і у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг громадян, поданих згідно з вимогами Закону України «Про звернення громадян», на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України. Також з метою залучення громадян до участі в управлінні державними справами, надання можливості для їх вільного доступу до інформації про поліцейську діяльність, а також забезпечення гласності, відкритості та прозорості діяльності органів поліції проводяться консультації з громадськістю. Така форма співпраці поліції з громадськістю спрямована на

налагодження системного діалогу поліції з громадськістю, підвищення якості підготовки рішень з важливих правоохоронних питань з урахуванням громадської думки, створення умов для участі громадян у розробленні проектів нормативних актів з питань організації та діяльності поліції.

Тема 4. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

1. Система органів виконавчої влади. Взаємодія органів поліції з органами виконавчої влади.

2. Взаємодія територіальних органів поліції з державними адміністраціями.

3. Взаємодія органів поліції з органами місцевого самоврядування.

Основний зміст

1. Органи виконавчої влади держави складають єдину цілісну систему, покликану здійснювати виконавчу і розпорядчу діяльність держави. До системи органів виконавчої влади України належать: а) Кабінет Міністрів України; б) центральні органи виконавчої влади; в) місцеві органи виконавчої влади.

Статтею 5 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що поліція у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади може здійснюватися у наступних організаційно-правових формах:

підготовка та прийняття спільних відомчих нормативних актів з питань забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та протидії злочинності;

розробка та реалізація спільних планів щодо забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності;

проведення спільних засідань колегій, семінарів, конференцій, практичних занять щодо забезпечення публічної безпеки і порядку та протидії злочинності;

розробка та застосування заходів превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню адміністративних та кримінальних правопорушень;

формування банку даних про правопорушників та його спільне використання у практичній діяльності;

взаємне інформування про виявлені у процесі здійснення своїх повноважень причини та умови, що сприяють вчиненню правопорушень;

розробка та подання до центральних органів державної влади спільних узгоджених пропозицій щодо внесення змін до стратегії боротьби зі злочинністю, а також змін та доповнень як до чинного законодавства, так і до підзаконних нормативно-правових актів;

здійснення спільних цільових заходів з метою виявлення і припинення правопорушень (злочинів), а також усунення причин і умов, що сприяли їх вчиненню;

вивчення і поширення позитивного досвіду, зокрема, зарубіжного, що призводить до правильного розуміння сутності взаємодії, поширення найбільш ефективних форм спільної діяльності, їх розвитку та вдосконалення;

проведення масово-роз'яснювальної роботи з актуальних питань забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та протидії злочинності, тощо.

Взаємодія територіальних органів поліції з місцевими органами виконавчої влади здійснюється як на місцевому, так і на регіональному рівні. На регіональному рівні обласні державні адміністрації, обласні ради з метою координації діяльності щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності здійснюють управлінський вплив на органи поліції. Відносини обласних державних адміністрацій та Головних управлінь Національної поліції у областях будуються на підставі субординаційних зв'язків, коли «вищі органи управління визначають зміст та спрямованість діяльності підпорядкованих суб'єктів для досягнення єдиної мети».

Згідно з п. 2 ст. 119 Конституції України, місцеві державні адміністрації забезпечують на відповідній території законність і правопорядок та створюють умови для додержання прав і свобод громадян. Це завдання більш детально викладене у п. 11 ст. 16 та у ст. 25 Закону України «Про місцеві державні адміністрації». Місцеві державні адміністрації здійснюють на відповідних територіях державний контроль за додержанням громадського порядку, забезпечують здійснення заходів щодо охорони громадської безпеки, громадського порядку, боротьби зі злочинністю; здійснюють заходи щодо організації правового інформування і виховання населення.

Місце обласних державних адміністрацій як координаційного органу визначається статусом центру виконавчої влади на даній території. Статтею 31 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» визначено виключне право голів місцевих державних адміністрацій щодо координування діяльності територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади та обов'язок сприяння їм у виконанні покладених на ці органи завдань. Також зазначено, що з питань здійснення повноважень місцевих державних адміністрацій керівники територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підзвітні і підконтрольні головам відповідних місцевих державних адміністрацій. Координаційний вплив на поліцію місцеві державні адміністрації, зокрема, обласні, здійснюють за допомогою реалізації владних повноважень. При цьому, використовуються як правові заходи (видання нормативно-правових актів), так і організаційні (проведення координаційних нарад, створення різноманітних робочих груп та ін.).

Крім того, при обласних державних адміністраціях створюються координаційні органи (координаційні ради з питань дітей, координаційні штаби для боротьби з нелегальною міграцією, обласні комісії з питань дорожнього руху та інші), серед яких важливе значення у профілактиці адміністративних правопорушень мають обласні міжвідомчі координаційно-методичні ради з правової освіти населення.

Особливе значення також мають державні цільові програми, які розробляються спільно з органами державної влади. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р., державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням. У класифікації державних цільових програм вищезазначений закон окремо виділяє правоохоронні, які спрямовані на забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби із злочинністю та державної безпеки.

Забезпечення правопорядку на адміністративно-територіальній одиниці залежить від ефективності взаємодії органів поліції з органами місцевого самоврядування. Тому питання забезпечення взаємодії в умовах формування нових принципів управлінських відносин між поліцією та органами місцевого самоврядування можуть вважатися одними з найважливіших для побудови демократичної держави європейського зразку. Адже саме взаємодія органів поліції та органів місцевого самоврядування сприятиме ефективному вирішенню питань місцевого значення щодо забезпечення реалізації конституційних прав людини і громадянина, створення умов для забезпечення життєво важливих потреб і законних інтересів населення і одночасно реалізації завдань державного рівня забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, тощо.

Статтею 11 Закону України «Про Національну поліцію» сформований принцип «взаємодії з населенням на засадах партнерства», відповідно до якого діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства з метою визначення причин та/або умов учинення правопорушень, планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад.

У п.п. 1, 2 ст. 88 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що керівники територіальних органів поліції повинні систематично інформувати громадськість про стан правопорядку та заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень, а також регулярно (не менше одного разу на два місяці) проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і

населенням. Саме закріплення інформування органів місцевого самоврядування про діяльність поліції повинно сприяти підвищенню авторитету та довіри громадян до діяльності поліції.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» від 28.10.2015 р. визначено завдання органів поліції, вирішення яких прямо передбачає взаємодію з органами місцевого самоврядування. Так, поліція наділяється правом: залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, працівників органів місцевого самоврядування (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до компетенції Національної поліції; одержувати в установленому законодавством порядку від органів місцевого самоврядування документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань.

Тема 5. Взаємодія поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку

1. Статус і роль громадських формувань, що виконують завдання у сфері охорони публічного порядку. Взаємодія таких формувань з органами поліції.

2. Форми взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону.

Основний зміст

Обов'язковою умовою ефективної діяльності поліції у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави та протидії злочинності є організація взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями та населенням.

Статус і роль громадських формувань, що виконують завдання у сфері охорони публічного порядку, механізм їх створення та реєстрації, форми і методи роботи визначає Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Норми цього закону регулюють питання набуття громадянами членства у громадських об'єднаннях, встановлюють їх права і обов'язки, а також визначають засади правових гарантій та соціального захисту осіб, залучених до охорони громадського порядку.

Відповідно до Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», громадські формування з охорони громадського порядку можуть бути створені у вигляді: зведених загонів громадських формувань; спеціалізованих загонів (групи) сприяння Національній поліції та Державній прикордонній службі України; асоціації громадських формувань. Наведений перелік не є вичерпним, адже у окремих випадках можуть створюватися й інші типи громадських об'єднань з охорони громадського порядку.

Законом встановлені певні обмеження щодо членства у громадських формуваннях з охорони громадського порядку і державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку. Так, членами громадських формувань можуть бути лише громадяни України, які досягли 18-річного віку та виявляють бажання брати участь у зміцненні правопорядку і в охороні державного кордону. Члени громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону за своїми діловими, моральними якостями і станом здоров'я повинні бути здатними виконувати на добровільних засадах взяті на себе зобов'язання щодо охорони громадського порядку та державного кордону. Члени таких громадських формувань можуть брати участь у забезпеченні правопорядку лише після проходження відповідної правової та спеціальної підготовки і за умови одержання в органі місцевого самоврядування посвідчення члена громадського формування і нарукавної пов'язки.

Здійснення такої діяльності можливе лише за місцем реєстрації громадського об'єднання. Громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону створюються лише на добровільних засадах. Вони можуть бути створені за місцем роботи, навчання або проживання громадян за спільністю інтересів їх членів. Рішення про створення громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону приймається на зборах (конференціях) громадян.

Не можуть бути членами громадських формувань з охорони громадського порядку особи, які не досягли 18-річного віку, особи, які порушують публічний порядок, особи, судимість з яких не знята або не погашена у встановленому законом порядку, раніше засуджені за умисні злочини, хворі на хронічний алкоголізм і наркоманію, визнані в судовому порядку недієздатними чи обмежено дієздатними, та інші особи у випадках, передбачених законами України. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування координують діяльність громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, водночас, повсякденна (оперативна) діяльність таких формувань організовується, спрямовується і контролюється відповідними органами поліції та підрозділами прикордонної служби.

Основними формами взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку можна визначити такі:

- обмін інформацією про стан публічної безпеки та правопорядку;
- спільне планування та проведення заходів щодо забезпечення охорони публічної безпеки і правопорядку;
- надання громадськими формуваннями підтримки органам поліції у виконанні покладених на них завдань щодо забезпечення публічної безпеки та правопорядку;
- навчання працівниками органів поліції членів громадських формувань методам і формам профілактики правопорушень;

проведення працівниками органів поліції роботи щодо правового навчання членів громадських формувань, надання їм методичної та іншої допомоги;

направлення громадськими формуваннями матеріалів про правопорушення в органи поліції, якщо при розгляді справи про правопорушення громадське формування буде переконане у необхідності притягнення правопорушника до кримінальної або адміністративної відповідальності.

Тема 6. Взаємодія поліції з представниками громадськості

1. Шляхи забезпечення довіри громадськості до поліції. Взаємодія органів поліції з громадськістю на засадах партнерства.

2. Реалізація концепції «Community Policing» як метод взаємодії з населенням.

3. Оцінювання громадськістю ефективності діяльності поліції.

Основний зміст

1. Ефективне рішення і виконання численних і різноманітних завдань і обов'язків, покладених на територіальні органи поліції, в першу чергу залежить від вміль, раціональної організації їх роботи та ефективної взаємодії поліції з населенням території обслуговування.

Реалії сьогодення свідчать про те, що державні органи спроможні ефективно здійснювати свої функції та виконувати завдання лише за умови плідної співпраці з інститутами громадського суспільства. Саме тому у процесі реформування правоохоронних органів надзвичайно актуальним є питання забезпечення соціально-сервісної орієнтації діяльності правоохоронних органів, спрямування їх на забезпечення повної та безпосередньої реалізації прав і свобод людини і громадянина, розроблення нових форм та методів діяльності правоохоронних органів у сфері реалізації правоохоронної функції держави з урахуванням суспільних вимог та визнаних світових стандартів.

Серед важливих завдань реформування правоохоронних органів України пріоритетними виступають налагодження і підтримка стосунків між поліцією і населенням на принципах довіри, взаєморозуміння і добропорядності. У Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ України вказано, що правоохоронні органи, виконуючи їх основне завдання з охорони правопорядку, повинні у своїй діяльності надавати перевагу роботі з населенням, підвищувати роль інститутів громадянського суспільства та органів місцевого самоврядування в забезпеченні прав і свобод людини і громадянина, налагоджувати ефективну співпрацю з населенням і місцевими громадами та підвищувати рівень довіри населення до органів внутрішніх справ і авторитет їх працівників, оскільки без активної та заінтересованої підтримки громадян розкриття і профілактика злочинів та інших правопорушень є малоефективними.

Законом України «Про Національну поліцію» серед основних принципів діяльності Національної поліції визначено принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства. Зазначеним принципом передбачено, що діяльність органів поліції здійснюється у тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та інститутами громадянського суспільства на принципах партнерства і спрямована на вирішення їх потреб. У законі зазначено, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.

Формування партнерських відносин поліції з населенням вимагає створення цілісної системи взаємодії поліції і громадськості. Важлива роль у реалізації цього завдання належить службі дільничних офіцерів поліції. Це зумовлено тим, що у своїй повсякденній діяльності дільничний офіцер виконує свої службові обов'язки у постійній взаємодії з громадянами.

Згідно з проектом Наказу МВС «Про затвердження Положення про організацію діяльності дільничних офіцерів поліції в системі Національної поліції України», до головних завдань дільничного офіцера поліції належать:

здійснення поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду та впровадження механізмів «Community Policing»;

взаємодія з органами державної влади та місцевого самоврядування, населенням і громадськими формуваннями з охорони публічного порядку виконання завдань, спрямованих на охорону прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;

вжиття заходів щодо взяття на облік, наповнення та підтримання в актуальному стані інформаційних підсистем ЄІС МВС стосовно осіб, щодо яких здійснюється профілактична робота;

здійснення заходів щодо перевірки дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб.

У напрямку реалізації «Community Policing» дільничний офіцер поліції співпрацює з активом громадськості, представниками об'єднаної територіальної громади, керівниками підприємств, навчальних та культурних закладів та населенням. В рамках реалізації «Community Policing» як методу взаємодії з населенням дільничний офіцер поліції організовує та здійснює діяльність щодо:

1) виявлення і вирішення місцевих проблем, залучення населення до охорони публічного порядку як умови протидії злочинності та профілактики правопорушень;

2) зосередження уваги на важливих в повсякденному житті людей аспектах, які посилюють почуття безпеки;

3) врахування думки і потреб громадськості при визначенні пріоритетних напрямків роботи та її оцінюванні. Серед населення поліцейської дільниці дільничний офіцер поліції проводить також загальну та індивідуальну профілактичну роботу.

Загальна профілактика спрямована на формування у свідомості людей правової культури та негативного ставлення до суспільно небезпечних явищ та роз'яснення ефективних способів захисту і самооборони від злочинних посягань. Вона зосереджена, головним чином, на попередженні споживання алкогольних та наркотичних виробів, сімейного насильства, порушення правил дорожнього руху, тощо.

Під загальною профілактичною роботою необхідно розуміти сукупність заходів, спрямованих на виявлення причин та умов, які призводять до скоєння правопорушень, їх усунення в межах своєї компетенції, проведення профілактично-роз'яснювальної роботи серед громадян.

Методами здійснення загальної профілактичної роботи є виступи дільничного офіцера в трудових колективах, загальноосвітніх закладах, на зборах жителів з питань охорони публічного порядку; роз'яснення чинного законодавства (в тому числі і відповідальності за вчинення правопорушень); доведення до громадян причин і умов вчинення окремих правопорушень; надання допомоги громадянам: в отриманні посвідчення особи (паспорта) особам, які не мають місця проживання; в працевлаштуванні; в лікуванні від алкоголізму, наркоманії та ін.

Індивідуальна профілактична робота передбачає здійснення комплексу заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках, з метою попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень. Індивідуальна профілактична робота включає в себе своєчасне виявлення осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, їх облік, систематичне спостереження за їх поведінкою і способом життя і прийняття необхідних заходів до недопущення з їх боку правопорушень. Індивідуально-профілактична робота, зокрема, здійснюється щодо осіб, звільнених з місць позбавлення волі; засуджених до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі; які зловживають спиртними напоями і допускають на цьому ґрунті порушення публічного порядку та ін. Одним з видів індивідуальної профілактичної роботи є взяття особи на профілактичний облік, який здійснюється у формі спостереження і проведення профілактичних бесід з ними за місцем їх проживання, бесіди з близькими, родичами, сусідами. Метою ж використання у службовій діяльності дільничного отриманої інформації є недопущення з боку контролюваного особи скоєння злочину або адміністративного правопорушення.

Також дільничний офіцер надає допомогу громадянам, службовим особам, підприємствам, установам, організаціям та громадським організаціям у здійсненні їх законної діяльності, якщо їм чиниться протидія або загрожує небезпека з боку правопорушників. Готує пропозиції до органів державної влади та місцевого самоврядування, об'єднаним територіальним громадам, громадським організаціям, керівникам підприємств, трудовим колективам і громадськості щодо:

необхідності усунення виявлених причин та умов, які призводять або можуть призвести до вчинення правопорушень;

необхідності вжиття заходів з метою попередження насильства в сім'ї, забезпечення необхідної соціальної допомоги сім'ям, що опинилися в складних життєвих обставинах;

надання допомоги соціально незахищених верств населення;

створення громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону та/або призупинення (припинення) діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку, які неналежним чином виконують свої обов'язки;

надання особі з ознаками психічного розладу психіатричної допомоги, тощо.

Закон України «Про Національну поліцію» передбачає спільні проекти органів поліції з громадськістю та залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських.

Таким чином, поліція взаємодіє з громадськістю шляхом підготовки та виконання спільних проектів, програм та заходів для задоволення потреб населення та покращення ефективності виконання поліцією покладених на неї завдань. Співпраця між поліцією та громадськістю перш за все спрямована на виявлення та усунення проблем, пов'язаних із здійсненням поліцейської діяльності, і сприяння застосуванню сучасних методів для підвищення результативності та ефективності здійснення такої діяльності.

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції

1. Поняття, основні завдання та принципи діяльності Національної поліції України.
2. Правове регулювання діяльності Національної поліції України.
3. Система органів поліції та їх повноваження.
4. Шляхи удосконалення законодавства з питань діяльності поліції

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

Тема 2. Адміністративна діяльність поліції України: види, форми

1. Поняття категорії «адміністративна діяльність поліції».
2. Правове регулювання адміністративної діяльності поліції.
3. Види адміністративної діяльності поліції.
4. Форми адміністративної діяльності поліції.
5. Основні способи взаємодії органів поліції з іними органами публічної влади.

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

Тема 3. Контрольна діяльність органів публічної влади за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції

1. Поняття та особливості здійснення парламентського контролю за діяльністю органів поліції.

2. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради з прав людини щодо контролю за діяльністю поліції.

3. Особливості здійснення контролю за діяльністю органів поліції Президентом України.

4. Контроль за діяльністю поліції Кабінетом Міністрів України.

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

Тема 4. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

1. Система органів виконавчої влади. Взаємодія органів поліції з органами виконавчої влади.

2. Взаємодія територіальних органів поліції з державними адміністраціями.

3. Взаємодія органів поліції з органами місцевого самоврядування

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

Тема 5. Взаємодія поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку

1. Статус і роль громадських формувань, що виконують завдання у сфері охорони публічного порядку. Взаємодія таких формувань з органами поліції.

2. Форми взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону.

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

Тема 6. Взаємодія поліції з представниками громадськості

1. Шляхи забезпечення довіри громадськості до поліції. Взаємодія органів поліції з громадськістю на засадах партнерства.

2. Реалізація концепції «Community Policing» як метод взаємодії з населенням.

3. Оцінювання громадськістю ефективності діяльності поліції.

Літ-ра: 1, 2, 3, 5, 7, 8 ...

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

До Теми 1. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

1. Розкрийте сутність та значення наступних принципів:

Верховенство права.

Дотримання прав і свобод людини.

Законність.

Відкритість та прозорість

Політична нейтральність.

Взаємодія з населенням на засадах партнерства.

До Теми 2. Адміністративна діяльність поліції України: види, форми

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

1. Здійснити співвідношення правових та неправових форм адміністративної діяльності поліції.

2. Надайте визначення правових форм адміністративної діяльності поліції.

3. Надайте визначення неправових форм адміністративної діяльності поліції.

До Теми 3. Контрольна діяльність органів публічної влади за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

1. Якими нормативно-правовими актами регулюється діяльність поліції щодо розгляду та вирішення звернень громадян?

2. Які є види звернень громадян?

3. Надайте визначення заяви та скарги.

4. Назвіть мету попереднього розгляду звернень громадян.

5. Назвіть права громадянина при розгляді органом (підрозділом) поліції, його посадовою особою заяви чи скарги.

6. Назвіть строки розгляду звернень громадян.

До Теми 4. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

1. Надайте визначення поняття та систему органів публічної влади.

2. Надайте визначення способів взаємодії органів поліції з органами публічної влади.

3. Надайте визначення форм здійснення контролю органами публічної влади за діяльністю органів поліції.

До Теми 5. Взаємодія поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

До територіального відділу поліції надійшов запит народного депутата України щодо надання відповіді з питань забезпечення публічної безпеки та порядку і протидії злочинності на території оперативного обслуговування відділом поліції. Народний депутат України виявив намір безпосередньо брати участь у розгляді його запиту. Керівник поліції, якому було адресовано цей запит, повідомив народного депутата України про день і місце розгляду запиту за один день до дати розгляду .

Визначте правомірність дій керівника відділу поліції.

Керівник територіального управління органів поліції міста А. проводив відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування один раз на пів року. Запитів щодо необхідності проведення таких зустрічей з боку представників органів місцевого самоврядування не надходило.

Чи відбувалося порушення норм чинного законодавства, а саме вимог Закону України «Про Національну поліцію»?

До Теми 6. Взаємодія поліції з представниками громадськості

Завдання для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти:

З метою висвітлення в засобах масової інформації діяльності ізолятора тимчасового тримання територіального органу поліції, журналіст звернувся до керівника органу з метою отримання спеціального дозволу відвідати ізолятор тимчасового тримання. Керівник органу поліції надав журналісту такий дозвіл.

Визначте правомірність дій керівника територіального органу поліції.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Поняття та основні завдання Національної поліції України.
2. Принципи діяльності Національної поліції України.
3. Правове регулювання діяльності Національної поліції України.
4. Система органів поліції та їх повноваження.
5. Шляхи удосконалення законодавства з питань діяльності поліції.
6. Поняття категорії «адміністративна діяльність поліції».
7. Правове регулювання адміністративної діяльності органів поліції, та основні напрямки: внутріньоорганізаційний та зовнішній?
8. Види адміністративної діяльності поліції.
9. Форми адміністративної діяльності поліції.
10. Основні способи взаємодії органів поліції з іншими органами публічної влади.
11. Поняття та особливості здійснення парламентського контролю за діяльністю органів поліції.
12. Повноваження Уповноваженого Верховної Ради з прав людини щодо контролю за діяльністю поліції.
13. Особливості здійснення контролю за діяльністю органів поліції Президентом України.
14. Контроль за діяльністю поліції Кабінетом Міністрів України.
15. Особливості здійснення контрольної діяльності органами публічної влади як форми взаємодії з поліцією
16. Які характерні спеціальні форми реагування парламенту на порушення законності в діяльності поліції
17. Поняття та особливості здійснення внутрішньовідомчого контролю.
18. Які суб'єкти вповноважені здійснювати внутрішньовідомчий контроль за діяльністю органів поліції.
19. Судовий контроль за діяльністю органів поліції
20. Форми здійснення контролю місцевих державних адміністрацій, за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.
21. Форми здійснення контролю органів місцевого самоврядування за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.
22. Форми здійснення контролю громадськістю за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.
23. Поняття та система органів виконавчої влади.
24. Взаємодія органів поліції з Кабінетом Міністрів України.
25. Взаємодія органів поліції з центральними органами виконавчої влади.
26. Взаємодія територіальних органів поліції з державними адміністраціями.
27. Взаємодія органів поліції з органами місцевого самоврядування.
28. Форми взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону.
29. Правові основи взаємодії органів поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону.

30. Шляхи забезпечення довіри громадськості до поліції. Взаємодія органів поліції з громадськістю на засадах партнерства.
31. Реалізація концепції «Community Policing» як метод взаємодії з населенням.
32. Оцінювання громадськістю ефективності діяльності поліції.
33. Взаємодія органів поліції з іншими правоохоронними органами.
34. Порядок прийому громадян в підрозділах поліції.
35. Організація роботи патрульної поліції Національної поліції України.
36. Підстави і порядок затримання працівниками патрульної поліції осіб, які вчинили адміністративне порушення.
37. Правове регулювання діяльності служби дільничних офіцерів поліції.
38. Організація роботи дільничного офіцера поліції.
39. Права та обов'язки старшого дільничного (дільничного) офіцера поліції.
40. Прийом громадян дільничним офіцером поліції на адміністративній дільниці та робота зі зверненнями громадян.
41. Зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності дільничного офіцера поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення.
42. Юридична характеристика адміністративних правопорушень, підвідомчих поліції.
43. Поняття і сутність термінів «громадська безпека», «громадський порядок», «охорона громадського порядку», «громадське місце».
44. Загальна характеристика та види адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
45. Особливості адміністративного провадження у справах про порушення громадського порядку і громадської безпеки.
46. Поняття та особливості застосування працівниками поліції заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
47. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
48. Розгляд справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та винесення рішення.
49. Виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
50. Оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
51. Порядок оформлення працівниками патрульної поліції матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
52. Засоби забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, підвідомчі поліції.
53. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення.

- 54.Посадові особи поліції, яким надано право розглядати справи про адміністративні правопорушення.
- 55.Повноваження працівників поліції щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення та розгляду справ.
- 56.Юрисдикційні повноваження працівників патрульної поліції щодо розгляду та вирішення справ про адміністративні правопорушення.
57. Обов'язки органів (підрозділів) поліції, їх посадових осіб щодо розгляду заяв чи скарг.
58. Приймання, попередній розгляд та реєстрація звернень громадян в органах (підрозділах) поліції.
- 59.Організація особистого прийому громадян в органах (підрозділах) поліції.
60. Особливості розгляду скарг громадян в органах (підрозділах) поліції.
61. Стан порушення безпеки дорожнього руху в Україні.
- 62.Правові засади, завдання та повноваження поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.
63. Особливості провадження у справах про порушення правил дорожнього руху іноземцями та особами без громадянства.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач вищої освіти вільно орієнтується в теоретичному матеріалі та без помилок застосовує теоретичні знання при розв’язанні практичних задач.

Оцінка «4» – здобувач вищої освіти знає основний масив теоретичного матеріалу, але або плутається при його поясненні, або застосовує його на практиці з помилками (при розв’язанні практичних задач).

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач вищої освіти має лише уривчасті теоретичні знання та розв’язує лише 50 відсотків практичних задач.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач вищої освіти не орієнтується в теоретичному матеріалі та виконує менше 50 відсотків практичних задач або не може розв’язувати практичні задачі взагалі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина: Підручник. Видання друге / за ред. В.В. Коваленка, Ю.І. Римаренко, В.І. Олефір – К.: «Директ Лайн», 2012. 816 с.
2. Адміністративна відповідальність в Україні : навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.А. Гуменюк, Г.В. Джагунов, О.Ю. Салманова та ін.; за заг. ред. А.Т. Комзюка. – Х. : ХНУВС, 2007. – 80 с.
3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ у питаннях та відповідях. Навчальний посібник. – К.: ПП «Директ Лайн», 2012. 224 с.
4. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: підручн. / за заг. ред. Рябченко О.П. – Х. : Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2009. 256 с.
5. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник. Видання друге, доопрацьоване / За заг. ред. Моїсєєва Є.М., / Олефір В.І., Константинов С.Ф., Лошицький М.В. та ін. К.: Вид-во ТОВ «НВП «ІНТЕРСЕРВІС» 2010. 428 с.
6. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник. Видання третє, доопрацьоване / За заг. редакц. Коваленка В.В. / Олефір В.І., Константинов С.Ф., Братель С.Г. та ін. К.: КНТ, 2011. 512 с.
7. Адміністративне право України в умовах реформування / С. В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова, О.В. Бачеріков, К.В.Бондаренко : навч.посібник. – О. : Фенікс, 2012. 174 с.
8. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного інспектора міліції: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / І.О. Панов ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2005. 20 с.
9. Адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції громадської безпеки : навч. посіб. / МОН України, М-во внутрішніх справ України, Дніпропетров. держ. ун-т внутрішніх справ. - Харків : Право, 2014. – 304 с.
10. Біла-Тіунова Л.Р. Державна служба в Україні : навчально-методичний посібник [Л.Р. Біла-Тіунова, Н.С. Панова, Г.В. Фоміч, Л.М. Корнута] – 3-є вид., перероб. і доп. О. : Фенікс, 2015. 196 с.
11. Ващенко С.В., Поліщук В.Г. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративних стягнень: навч. посібник / С.В. Ващенко, В.Г. Поліщук / за заг. ред. Петкова В.П. Запоріжжя: Юридичний ін-т МВС України, 2010. 80 с.
12. Галабурда Н.А. Діяльність міліції щодо застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.07) // ДДУВС. Дніпропетровськ: 2011. 20 с.
13. Голосніченко І.П. Методичні рекомендації щодо застосування державних стандартів з питань систем управління якістю у МВС України / І.П. Голосніченко, О.Г. Циганов, О.Н. Ярмиш. К. : ДНДІ МВС України, 2008.

24 с.

14. Гусаров С.М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ : моногр. / С. М. Гусаров. К. : КНУВС, 2009. 323 с.
15. Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства : монографія / за заг. ред. С.В. Ківалова, Л.Р. Білої-Тіунової / [С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2013. 438 с.
16. Калаянов Д.П., Олефір В.І., Константинов С.Ф. Адміністративні проступки, підвідомчі міліції: кваліфікація, доказування, особливості провадження: Навчальний посібник. – К.: Вид-во ТОВ «НВП «ІНТЕРСЕРВІС» 2011. 230 с.
17. Ківалов С.В. Публічна служба в Україні : підручник / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла-Тіунова. О. : Юрид. л-ра, 2009. 735 с.
18. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6.07.2005 р. № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
19. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. Дата оновлення: 02.11.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
20. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб. / В.К. Колпаков. – К.: Юринком Інтер, 2008. 256 с.
21. Комзюк А.Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації : монографія / А.Т. Комзюк; за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків : ХНУВС, 2002. 335 с.
22. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : Конвенція ООН від 31.10.2003 р. Дата оновлення: 18.10.2006 р. URL: www.rada.gov.ua
23. Конопльов В.В. Управлінські рішення в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ: сутність та організаційно-правові питання підготовки та прийняття: [монографія] / Сімферополь, 2006. 654 с.
24. Конституція України : прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Дата оновлення: 21.02.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
25. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
26. Концепція адміністративної реформи в Україні: затв. Указом Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98/page> (дата звернення: 10.01.2017)
27. Лелеченко Н. В. Загальна характеристика адміністративної юрисдикції як специфічної форми діяльності органів публічної влади. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2011. № 6. С. 98-103.
28. Миронюк Р.В. Органи внутрішніх справ як суб'єкти виконавчого

- провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посібн. / Р.В. Миронюк, С.Т. Гончарук. Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 96 с.
29. Мінка Т.П. Проведення у справах про адміністративні проступки, що вчинені іноземцями або особами без громадянства, у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху / Т.П. Мінка. Д.: Дніпропетровський держав. унів-т внутр. справ, 2008. – 60 с.
 30. Ольховський Є.Б. Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Є.Б. Ольховський. Х. : ХНУВС, 2004. 192 с.
 31. Організація діяльності міліції громадської безпеки. Навчальний посібник. За загальною редакцією Олефіра В.І. Видання друге. – К.: ПП «Директ Лайн», 2012. 184 с.
 32. Організація діяльності міліції громадської безпеки. Навчальний посібник. За заг. ред. Олефіра В.І. Видання друге. К.: ПП «Директ Лайн», 2012. – 184 с.
 33. Організація охорони громадського порядку : навч. посібн. / [Сворак С.Д., Долішний Г.П., Оліфер В.І. та ін.] ; за. ред. Бучка М.Б. Івано-Франківськ : Прикарпат. юрид. ін-т МВС України, 2004. 126 с.
 34. Пахомов І.М. Адміністративне право / Пахомов І.М. Львів, 1962.
 35. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. Дата оновлення: 18.10.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
 36. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. Дата оновлення: 18.10.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
 37. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки : Закон України від 14.10.2014 р. Дата оновлення: 08.08.2015 р. URL: www.rada.gov.ua
 38. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення : Рішення НАЗК від 09.02.2018 р. Дата оновлення: 16.04.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
 39. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Постанова КМУ від 10.09.2014 р. Дата оновлення: 22.10.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
 40. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. Дата оновлення: 25.09.2019 р. URL: www.rada.gov.ua
 41. Професійна діяльність працівників Патрульної служби МВС: Навч. посібник / Кол. авт.; Дніпропетровськ: Дніпроп. Держ. ун-т внутр. справ, 2011. 184 с.
 42. Углик Н. Поняття та класифікація заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Підприємництво, господарство і право, 2009, № 4. С. 51-53.
 43. Усенко В.Ф. Використання інформаційного ресурсу для прийняття управлінського рішення: монографія / В. Ф. Усенко. Донецьк: ДЮІ

ЛДУВС, 2006. 208 с.

- 44.Хабарова Т. В. Поняття та зміст провадження у справах про правопорушення, пов'язані з корупцією, вчинені військовими посадовими особами. *Право і суспільство*. 2017. № 2 (2). С. 126–129.
- 45.Хамходера О. П. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як новий вид адміністративних стягнень. *Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 15-16 трав. 2015 р.)*. 2015. : Т. 2 . 2015. 667 с. С. 51-54.
- 46.Хамходера О.П. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. *Адміністративне право України: Підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге*. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. С. 313-344.
- 47.Цюприк Н. О. Принципи та підстави притягнення до адміністративної відповідальності працівників органів внутрішніх справ. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 448-452.
- 48.Шатрава С. О. Дослідження способів врегулювання конфлікту інтересів в діяльності органів Національної поліції України. *Актуальні проблеми національного законодавства // матер. всеукр. наук.-практ. конф. з міжнарод. участю*. Кіровоград, 2016. С. 84-86.
- 49.Шкарпицька В. К. Адміністративна відповідальність військовослужбовців в Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 6. С. 289-295.
- 50.Яценко В.П. Проведення із звернень громадян в органах внутрішніх справ: теоретичний та практичний аспекти: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В.П. Яценко. Х. : ХНУВС, 2007. 206 с.
- 51.Bila-Tiunova L., Bilous-Osin T., Kozachuk D., & Vasykivska V. (2019) Participation of civil society in public administration: prospects for international experience implementation in Ukraine,. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 7(5), 757-764. <https://doi.org/10.18510/hssr.2019.7594>
- 52.Liubov Bila-Tiunova, Andrey Neugodnikov, Yuliia Danylenko (2019) The problems of public administration in the sphere of healthcare in Ukraine, *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 8 (2), 575-582.
- 53.Sergey Kivalov, OlhaKibik (2019) Economic and organizational preconditions for the development of agency relations in a crisis period, *Baltic journal of economic studies*, 5 (2), 91-98.

ДОДАТОК 1.

Тестові завдання

1. Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» правовою основою діяльності поліції є:

А) Конституція України, міжнародними договорами України, акти Президента, постановами Верховної Ради України, акти Кабінету Міністрів України, акти Міністерства внутрішніх справ України.

Б) лише акти Міністерства внутрішніх справ України

В) Міжнародні договори, рішення Конституційного Суду України

Г) лише Закон України «Про Національну поліцію».

2. Національна поліція України – це

А) державний правоохоронний орган спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України

Б) центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку

В) державний правоохоронний орган, на який покладено здійснення нагляду за додержанням та правильним застосуванням законів

Г) військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються завдання з оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

3. Діяльність поліції спрямовується та координується:

А) Верховною Радою України

Б) Президентом України

В) Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України згідно із законом.

Г) Службою безпеки України.

4. Взаємодія поліції з населенням, територіальними громадами, громадськими об'єднаннями здійснюється на засадах:

А) оплатності

Б) взаємовигоди

В) координації

Г) партнерства.

5. Порядок проведення незалежними соціологічними службами оцінювання рівня довіри населення до поліції визначається:

А) Верховною Радою України

Б) Президентом України

В) Міністром внутрішніх справ

Г) Кабінетом міністрів України.

6. Принцип верховенства права застосовується Національною поліцією з урахуванням:

- А) положень Конституції України
- Б)наказів та розпоряджень МВС України
- В) практики Пленуму ВСУ
- Г) практики Європейського суду з прав людини.

7. З метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції:

- А) раз у квартал
- Б) раз у півріччя
- В) раз на рік
- Г) два рази за строк контракту.

8. Керівники територіальних органів поліції повинні проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням:

- А) не менше одного разу на два місяці
- Б) не менше одного разу на місяць
- В) не менше одного разу на півроку
- Г) не менше одного разу на рік

9. Систему Національної поліції України складають:

- А) територіальні та місцеві органи поліції
- Б) центральний і територіальні органи поліції
- В) вищі, територіальні та місцеві органи поліції
- Г) вищі, територіальні, центральні та місцеві органи поліції

10. Національна поліція України:

- А) виконує функції публічного адміністрування
- Б) має розпорядчі та регуляторні повноваження
- В) надає поліцейські послуги
- Г) здійснює поліцейську наглядову діяльність

11. Поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до:

- А) закону та інших нормативно-правових актів
- Б) необхідності

- В) вимог оперативної обстановки
- Г) міжнародних стандартів.

12. Органами виконавчої влади центрального рівня, що здійснюють взаємодію з органами поліції є:

- А) Кабінет Міністрів України
- Б) місцеві державні адміністрації
- В) сільська, селищна, міська рада
- Г) міністерства

13. До форм взаємодії поліції з органами виконавчої влади не належить:

- А) проведення слідчих дій
- Б) планування та реалізація спільних заходів
- В) підготовка пропозицій щодо вдосконалення законодавства
- Г) скликання спільних нарад

14. Спільні наради належать до:

- А) принципів взаємодії між поліцією та органами місцевого самоврядування
- Б) організаційних форм взаємодії між поліцією та органами місцевого самоврядування
- В) засад взаємодії між поліцією та органами місцевого самоврядування
- Г) методів взаємодії між поліцією та органами місцевого самоврядування

15. Керівники територіальних органів поліції повинні проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування:

- А) не менше 1 разу на місяць
- Б) не менше 1 разу на рік
- В) не менше 2 раз на місяць
- Г) не менше 1 разу на 2 місяці

16. Основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів поліції є:

- А) кількість зареєстрованих злочинів на території обслуговування
- Б) рівень довіри населення до поліції
- В) рівень розкриття злочинів на території обслуговування
- Г) жодний варіант відповіді не є вірним

